

Kortlægning af triclosan

Pernille Borling, Birgit Engelund og Hanne Sørensen
DHI - Dansk Toksikologi Center

Kortlægning af kemiske stoffer
i forbrugerprodukter, **Nr. 73** 2006

Miljøstyrelsen vil, når lejligheden gives, offentliggøre rapporter og indlæg vedrørende forsknings- og udviklingsprojekter inden for miljøsektoren, finansieret af Miljøstyrelsens undersøgelsesbevilling.

Det skal bemærkes, at en sådan offentliggørelse ikke nødvendigvis betyder, at det pågældende indlæg giver udtryk for Miljøstyrelsens synspunkter.

Offentliggørelsen betyder imidlertid, at Miljøstyrelsen finder, at indholdet udgør et væsentligt indlæg i debatten omkring den danske miljøpolitik.

Indhold

INDHOLD	3
1 INDLEDNING	5
1.1 BAGGRUND	5
1.2 FORMÅL	6
2 SAMMENDRAG	7
2 SUMMARY	9
3 METODE	11
3.1 IDENTIFIKATION AF PRODUKTTYPER	11
3.2 KORTLÆGNING AF MÆNGDER	11
4 IDENTIFIKATION AF PRODUKTTYPER	12
4.1 KORTLÆGNINGSPROJEKTER	12
4.1.1 <i>Miljøstyrelsen</i>	12
4.1.2 <i>Grøn information/Informationscenter for Miljø og Sundhed</i>	13
4.1.3 <i>Brancheforeningen SPT</i>	13
4.1.4 <i>Statens forurensningstilsyn (SFT), Norge</i>	14
4.1.5 <i>Statens Næringmiddeltilsyn (SNT), Norge</i>	14
4.1.6 <i>Kemikalieinspektionen, Sverige</i>	14
4.1.7 <i>Livsmedelsverket, Sverige</i>	15
4.2 SPIN-DATABASEN	15
4.2.1 <i>Produkttyper</i>	15
4.2.2 <i>Antal produkter</i>	16
4.2.3 <i>Brancher</i>	17
4.2.4 <i>Indhold</i>	17
4.2.5 <i>Årlige mængder</i>	18
4.3 DANMARK STATISTIK – STATISTIKBANKEN	18
4.4 TEKSTILER	19
4.5 PLASTPRODUKTER	19
4.6 MALING	20
4.7 KOSMETIK	20
4.8 RENGØRINGSMIDLER	20
4.9 ANDRE PRODUKTTYPER	21
4.10 OPSØGENDE ARBEJDE I DAGLIGVAREBUTIKKER OG PRIVATE HJEM	21
4.11 SAMMENFATNING	22
5 KORTLÆGNING AF MÆNGDER	24
5.1 RENGØRINGSMIDLER	24
5.2 KOSMETIK	25
5.3 FORVENTNINGER TIL UDVIKLINGEN I FREMTIDEN	27
5.4 SAMMENFATNING	27
6 KONKLUSION	28
7 LITTERATUR OG REFERENCER	29

1 Indledning

1.1 Baggrund

Triclosan anvendes som konservering og antibakterielt middel i kosmetik (fortrinsvis tandpasta, sæbe og deodoranter), rengøringsmidler, maling, tekstiler og plastprodukter. Der har løbende været diskussioner vedrørende stoffets toksikologiske egenskaber i forhold til mennesker, dannelsen af resistente bakterier samt påvirkninger af miljøet.

Siden år 2000 har Miljøstyrelsen i fællesskab med Sundhedsstyrelsen, Statens Seruminstitut og Forbrugerinformationen anbefalet, at man undgår produkter, der indeholder triclosan, da det betragtes som unødigt kemi. Hvad angår indhold af triclosan i tandpasta, anbefaler Miljøstyrelsen at undgå stoffet, med mindre tandlægen anbefaler det på grund af særlige forhold.

Når triclosan anvendes som konserveringsmiddel i kosmetik, må indholdet højst være 0,3 %, og det skal fremgå af indholdsdeklarationen, at produktet indeholder triclosan. Anvendes stoffet som bakteriedræbende middel, skal stoffets navn også fremgå af indholdsdeklarationen og endvidere skal formålet med stoffets anvendelse i produktet fremgå, f.eks. bakteriedræbende middel.

EU's videnskabelige komité for kosmetik vurderede senest i 2002, at der ikke var nogen basis for at ændre bestemmelsen i kosmetikdirektivet. Medlemslandene kan kun forbyde triclosan i konkrete produkter, hvis det enkelte produkt udgør en sundhedsmæssig risiko. De data, der foreligger, er ikke tilstrækkelige til at kunne begrunde et forbud.

Indenfor de seneste år har der været følgende tiltag vedrørende triclosan:

- Miljøstyrelsen udgav i 2003 en rapport om miljøeffekter af triclosan. Konklusionen var, at der ikke foreligger tilstrækkelige data om danske forhold til, at der kan drages endelige konklusioner om risikoen ved triclosan.
- I 2004 blev stoffet klassificeret som miljøfarligt i EU. En lang række kemiske produkter, herunder rengøringsmidler indeholdende triclosan, skal herefter være mærket som miljøfarlige (senest d. 31. oktober 2005), hvis koncentrationen overstiger klassificeringsgrænsen på 0,025 % i henhold til EU's klassificeringsregler. Kravet til mærkning gælder dog ikke kosmetiske produkter og artikler.
- EU's nye detergentforordning om vaske- og rengøringsmidler, som trådte i kraft i oktober 2005, betyder, at triclosan skal deklareres i denne type produkter uanset mængde.
- Produkter, der indeholder triclosan, og som markedsføres til desinficerende formål er omfattet af biocidlovgivningen og vil blive reguleret i henhold til denne lovgivning, når den indføres for det pågældende anvendelsesområde.
- I 2005 offentliggjorde Norge en opdateret risikovurdering af triclosan. Undersøgelsen konkluderer, at der kan være grund til bekymring, da triclosan kan føre til udvikling af resistens i bakterier mod triclosan. Norge

har fremsendt deres data til EU-kommissionen og arbejder således for, at anvendelsen af triclosan bliver begrænset gennem EU-regulering. De norske myndigheders advarsler har betydet, at forbruget af tandpasta indeholdende triclosan er blevet halveret på et år.

- Flere danske kæder som COOP, Apotekernes Amba og Matas¹ har indført forbud mod triclosan i virksomhedernes egne produkter /26/. Endvidere indførte brancheforeningen SPT, som er interesseorganisation for producenter og leverandører af kosmetiske produkter og rengøringsmidler, i 2004 et charter, der forpligter medlemmerne til ikke at anvende triclosan i produkter til professionelle, medmindre der er tale om desinficerende (biocid) produkter.

Baggrunden for denne rapport er således, at Miljøstyrelsen ønsker viden om eventuelle ændringer af forbruget i Danmark, siden anbefalingen om at undgå triclosan blev fremsat i år 2000.

1.2 Formål

Formålet med projektet er således at undersøge, om forbruget af triclosan i Danmark har ændret sig i perioden fra år 2000 til 2005.

Kortlægningen er gennemført i følgende trin:

1. Identifikation af produkttyper, der indeholder triclosan, herunder identifikation af produkttyper, som udgør en væsentlig del af det danske marked
2. Kortlægning af mængder solgt på det danske marked (2000-2005).

¹ I 2001 indførte COOP forbud mod triclosan i en række mærker – også sko og tekstiler. Desuden har COOP siden starten af 2005 krævet, at alle deodoranter skal være fri for triclosan. Forbuddet gælder ikke for tandpasta. For Matas vedkommende har der været forbud mod triclosan i egne produkter siden 2002, men der stilles ikke krav til øvrige produkter, der sælges i Matas.

2 Sammendrag

Triclosan anvendes som konservering og antibakterielt middel i kosmetik, rengøringsmidler, maling, tekstiler og plastprodukter.

Der har løbende været diskussioner vedrørende stoffets toksikologiske egenskaber i forhold til mennesker, dannelsen af resistente bakterier samt påvirkninger af miljøet. Siden år 2000 har Miljøstyrelsen derfor i fællesskab med Sundhedsstyrelsen, Statens Seruminstitut og Forbrugerinformationens anbefalet, at man undgår produkter, der indeholder triclosan. For at vurdere effekten af anbefalingen ønsker Miljøstyrelsen viden om eventuelle ændringer i forbruget af triclosan i Danmark i perioden 2000 - 2005. Formålet med projektet var således, at kortlægge forbruget af triclosan i Danmark i perioden fra år 2000 til 2005.

Kortlægningen blev udført i to trin. Formålet med det første trin var at kortlægge produkttyper, der indeholder triclosan og var baseret på litteratursøgninger, kontakt til brancheorganisationer og opsøgende arbejde i dagligvarebutikker. Der blev identificeret 17 forskellige produkttyper indenfor kosmetik samt enkelte andre typer såsom plastartikler og tekstilprodukter. De væsentligste produkttyper blev vurderet at være rengøringsmidler og kosmetik, og den efterfølgende kortlægning af mængder blev derfor koncentreret om disse produkttyper. Med henblik på at vurdere udviklingen i anvendelsen af triclosan i perioden 2000 til 2005, blev der taget kontakt til danske producenter og leverandører af rengøringsmidler og kosmetiske produkter. Til dette formål blev et spørgeskema udarbejdet. Branche-foreningen SPT bidrog til denne del af projektet ved at kontakte 77 af foreningens medlemmer. DTC kontaktede yderligere 41 virksomheder, der ikke var medlemmer af SPT. Disse virksomheder blev identificeret ved hjælp af en søgning i KRAK og dækkede både forhandlere og producenter af rengøringsmidler og kosmetik.

75 % af de adspurgte virksomheder besvarede spørgeskemaet. 33 % af de virksomheder, der besvarede spørgeskemaet, producerer eller forhandler produkter der indeholder triclosan.

Af kortlægningen fremgik det, at mængden af triclosan i produkter på det danske marked var faldet fra ca. 3,9 t til 1,8 t svarende til et fald på 54 % i perioden 2000 til 2004. Kosmetik er den største bidragsyder til mængden af triclosan på det danske marked, idet kosmetiske produkter udgør 99 % af den totale indberettede mængde i kortlægningen. Den største mængde triclosan i kosmetik stammer fra produkter til tandhygiejne, herunder tandpasta. I denne gruppe er mængden faldet med 37 %. Deodoranter er den gruppe af kosmetiske produkter, hvor faldet i mængden af triclosan er størst (79 %). Hovedparten af de adspurgte virksomheder forventer, at anvendelsen af triclosan vil falde i fremtiden.

2 Summary

Triclosan is used as a preservative and an antibacterial agent in cosmetics, cleaning materials, paint, textiles and plastic products.

The toxicological characteristics of the substance in relation to humans, formation of resistant bacteria as well as impact on the environment have been continuously discussed. As a consequence, the Environmental Protection Agency in cooperation with National Board of Health, Statens Serum Institut and the The National Consumer Agency has recommended that products containing triclosan should be avoided. In order to assess the effect of the recommendation, the Danish Environmental Protection Agency requires information of possible changes in the used amount of triclosan in Denmark in the period 2000–2005. The objective of the project was to make a survey of the use of triclosan in Denmark from 2000-2005.

The survey was divided into two steps. The objective of the first step was to make a survey of types of products containing triclosan and was based on literature searches, contact with industrial organizations and field investigations in groceries. 17 different types of cosmetic products were identified as well as a few other types, such as plastic articles and textile products. The most important types of products were considered to be cleaning materials and cosmetics, and consequently the subsequent survey of the amounts concentrated on these types of products. To evaluate the development of the use of triclosan in the period 2000- 2005, Danish producers and suppliers of cleaning materials and cosmetics were contacted. For this purpose, a questionnaire was used. The Association of Danish Cosmetics, Toiletries, Soap and Detergent Industries (SPT) contributed to this part of the project by contacting 77 of their members. DTC contacted additionally 41 companies that were not members of the SPT. These companies were identified by searching in KRAK and comprised both distributors and producers of cleaning materials and cosmetics.

75% of the contacted companies completed the questionnaire. 33% of the companies completing the questionnaire produce or distribute products containing triclosan.

The survey showed that the amount of triclosan in products on the Danish market had decreased from approx. 3.9 to 1.8 tonnes corresponding to a reduction of 54% in the period 2000-2004. Cosmetics are the largest contributor to the amount of triclosan on the Danish market, as cosmetics constitute 99% of the totally reported amount in the survey. The largest amount of triclosan in cosmetics is found in products for dental hygiene, including tooth paste. In this group, the amount has decreased by 37%. Deodorants is the group of cosmetics with the greatest decrease in amount of triclosan (79%). The main part of the contacted companies expects a future decrease in use of triclosan.

3 Metode

3.1 Identifikation af produkttyper

Den første del af kortlægningen har haft til formål at identificere væsentlige produkttyper, som indeholder triclosan. Produkttyperne er dels identificeret ved hjælp af litteratursøgning og dels ved opsøgende arbejde i detailhandelen og i private hjem.

Litteratursøgningen har omfattet en søgning i:

- Miljøstyrelsen rapporter vedrørende kortlægning af kemiske stoffer i forbrugerprodukter
- Kortlægningsrapporter fra andre nordiske lande
- SPIN databasen (Substances in Preparations in Nordic Countries)
- Statistikbanken – Danmarks Statistik

Desuden er der foretaget en søgning på Internettet, herunder på Informationscenter for Miljø og Sundheds hjemmeside (<http://www.miljoeogsundhed.dk>) samt på andre relevante hjemmesider rettet mod forbrugere.

Litteratursøgningen er suppleret med kontakt til relevante brancheorganisationer: SPT (Brancheforeningen for sæbe, parfume og teknisk/kemiske artikler), Tekstil- og beklædningsindustrien, Foreningen for Danmarks Farve- og Lakindustri og Plastindustrien i Danmark.

Endelig er der foretaget opsøgende arbejde i større dagligvarekæder (Apoteker, Materialister samt supermarkedskæder og farvehandlere) og i private hjem.

3.2 Kortlægning af mængder

På baggrund af identifikationen af de væsentligste produkttyper er der i samarbejde med brancheorganisationen SPT foretaget en kortlægning af forbruget af produkter, der indeholder triclosan i henholdsvis år 2000 og 2004. Til det formål er der blevet udarbejdet et spørgeskema, som er fremsendt til en række danske virksomheder, der producerer og/eller forhandler produkter, der indeholder triclosan.

4 Identifikation af produkttyper

4.1 Kortlægningsprojekter

4.1.1 Miljøstyrelsen

Miljøstyrelsen igangsatte i 2001 et 4-årigt program til kortlægning af kemiske stoffer i forbrugerprodukter /1/. Målet med indsatsen er blandt andet at skabe større viden om hvilke kemiske stoffer, der indgår i forbrugerprodukter. Forbrugerprodukter omfatter i denne forbindelse kemiske produkter og artikler som f.eks. legetøj, børneartikler, hobbyprodukter, kosmetik, smykker, tekstiler, husholdningskemikalier og møbler.

Samtlige publicerede rapporter fra Miljøstyrelsen vedrørende kortlægning af kemiske stoffer i forbrugerprodukter er gennemgået. Resultatet af denne gennemgang er sammenfattet i tabel 1.

Skolejemedler

Der er ved kortlægning af skolejemedler /2/ fundet 3 produkter, der indeholder triclosan i en mængde på < 2,5 %. Der er tale om et rensningsmiddel og to lugtfjernere. Det ene af produkterne findes ikke længere på markedet.

Dyrepøje produkter

Der er ved kortlægningen af dyrepøje produkter /3/ fundet 1 produkt der indeholder triclosan i en mængde på < 0,3 %.

Rullemadrasser

Der blev i et kortlægningsprojekt vedrørende rullemadrasser /4/ analyseret for indhold af triclosan i udvalgte produkter. Der blev ikke påvist triclosan i nogen af de udvalgte prøver. Det skal dog bemærkes, at en del af analyserne ikke kunne gennemføres på grund af interferens med andre stoffer.

Beklædningsgenstande

Der blev i et kortlægningsprojekt vedrørende antibakterielle beklædningsgenstande /5/ fundet triclosan i små mængder (0,0007-0,0195 %) i indlæg i cykelbukser, underbukser, polyesterfibre i vintertøj og i sålen på et par sandaler.

I et andet kortlægningsprojekt vedrørende indholdet af triclosan i udvalgte forbrugerprodukter /7/ blev 2 par cykelbukser, en sports BH, et par skistrømper, og en antilugtsål analyseret for indhold af triclosan. Der blev fundet en lille mængde triclosan (0,028 %) i skistrømperne.

Gulvtæpper

I et kortlægningsprojekt vedrørende kemiske stoffer i gulvtæpper /6/ blev 10 udvalgte produkter analyseret for triclosan. Der blev ikke påvist triclosan i nogen af produkterne.

Håndsæber

I en endnu ikke publiceret rapport vedrørende kortlægning af håndsæber /18/, er der identificeret 2 antimikrobielle håndsæber til professionelt brug, der indeholder triclosan. Indholdet i det ene produkt er 0,2 %, mens indholdet i det andet er ukendt.

Tabel 1 Produkttyper der indeholder triclosan fundet ved søgning i Miljøstyrelsens rapporter om kortlægning af kemiske stoffer i forbrugerprodukter

Produkttype	% - indhold	Kilde
Skoplejemidler	< 2,5	/2/
Dyreplejeprodukter	< 0,3	/3/
Rulle madrasser	Ikke påvist*	/4/
Beklædningsgenstande: Indlæg i cykelbukser, underbukser, polyester-fibre i vintertøj, sandaler (sål)	0,0007-0,0195	/5/
Gulvtæpper	Ikke påvist	/6/
Skistrømper	0,028	/7/
2 antimikrobielle håndsæber	0,2 og ukendt	/18/

*En del af prøverne kunne ikke analyseres pga. interferens

4.1.2 Grøn information/Informationscenter for Miljø og Sundhed

Grøn Information indkøbte i januar og maj 2000 48 forskellige produkter af kosmetisk karakter specielt beregnet til mænd /25/. Blandt de undersøgte produkter indeholdt 8 produkter (ca. 17 %) triclosan. Blandt disse produkter var en barberskum og en deodorant fra Matas. Disse produkter indeholder ikke længere triclosan, idet Matas har valgt at fjerne triclosan fra egne produkter. Ved efterfølgende besøg i dagligvarehandelen viste det sig desuden, at flere andre af disse produkter ikke længere indeholdt triclosan.

Grøn Information undersøgte i juli 2002 20 deodoranter for deres indhold af problematiske stoffer. Alle indkøbte deodoranter var cremer, stifter eller roll-on og dermed deodoranter uden drivmidler. Resultatet af undersøgelsen viste, at 7 ud af de 20 deodoranter (35 %) indeholder triclosan /14/.

Informationscenter for Miljø og Sundhed indkøbte i løbet af 2005 31 deodoranter, som blev screenet for indhold af problematiske stoffer. Der var ikke triclosan i nogen af de indkøbte deodoranter i henhold til produkternes indholdsdeklarationer /15/.

4.1.3 Brancheforeningen SPT

Brancheforeningen SPT er en bredt sammensat interesseorganisation for producenter og leverandører af vaske- og rengøringsmidler, kosmetiske produkter samt personlige plejemidler. Foreningen består i dag af 90-100 danske virksomheder, hvoraf ca. en tredjedel har produktion i Danmark.

SPT lancerede i 2004 et charter for leverandører af rengøringsmidler til professionelle brugere. Underskrivere af SPT chartret forpligter sig ikke at markedsføre rengøringsmidler, der indeholder triclosan til professionelle brugere, dog undtaget biocidprodukter, det vil sige produkter til desinficerende formål. Dette betyder, at der kan være virksomheder mellem foreningens medlemmer som producerer eller leverer enkelte rengøringsprodukter til desinficerende formål. Disse produkter vil dog være rettet mod professionelle brugere inden for sundhedsvæsenet, f.eks. på hospitaler, klinikker for fysioterapi m.v..

4.1.4 Statens forurensningstilsyn (SFT), Norge

Statens Forurensningstilsyn udførte i 2000/2001 en kortlægning af bakteriehæmmende midler i rengøringsmidler og andre produkter /8/. Kortlægningen omfattede 29 norske importører/producenter af tekstiler, sko, vaske- og rengøringsmidler og dagligvarer i øvrigt.

Kortlægningen gav i korte træk følgende konklusioner:

- Der blev fundet bakteriehæmmende midler af triclosan-typen i et lille antal cykelbukser, træningstrøjer samt i en gulvbelægning.
- Der blev ikke fundet triclosan i vaske- og rengøringsmidler.
- Brugen af bakteriehæmmende midler af triclosan-typen var af relativ ny dato
- Flere af firmaerne var ikke gearede til at besvare denne type spørgsmål, og flere havde besvær med at få udenlandske leverandører til at besvare spørgsmål om indholdsstoffer.

4.1.5 Statens Næringmiddeltilsyn (SNT), Norge

Statens næringsmiddeltilsyn udførte i løbet af 2001 /19/ en kortlægning af brugen af triclosan i kosmetiske produkter i Norge. Det blev konkluderet, at hovedkilden til triclosan i kosmetiske produkter er tandpasta (74 %). Resultatet af kortlægningen viste, at den totale mængde triclosan, der i år 2000 stammede fra kosmetiske produkter, udgjorde ca. 2300 kg. Fordelt på forskellige produktgrupper var resultaterne som følger:

- Tandpasta: 1700 kg
- Mundskyllevand: 50 kg
- Deodoranter: 60 kg
- Håndsæber: 270 kg
- Øvrig kosmetik: 200 kg

Statens næringsmiddeltilsyn udgav i 2003 en rapport med titlen "Analyse av triklosan i kosmetiske produkter" /10/, som indeholder information om mængden af triclosan i 28 forskellige kosmetik og kropsplejeprodukter. Resultaterne viste, at indholdet i de analyserede produkter varierede fra mindre end 0,09 til 0,53 % triclosan i produkter der skal skylles af efter brug. Det højeste indhold af triclosan blev fundet i en tandpasta af mærket Solidox Total. Indholdet viste sig efter flere analyser at variere med produktionstidspunktet. Producenten er efterfølgende ophørt med at anvende triclosan i produktet.

4.1.6 Kemikalieinspektionen, Sverige

Kemikalieinspektionen i Sverige har udført et projekt med henblik på at kontrollere virksomheder, der producerer forskellige typer af varer, der indeholder antibakterielle stoffer. I juni 2005 udgav Kemikalieinspektionen en rapport om projektets resultater /9/.

I alt 20 virksomheder blev inspiceret (se tabel 2), blandt disse var der to leverandører af antibakterielle stoffer til brug i artikler. Af de resterende 18 virksomheder solgte de 11 artikler behandlet med antibakterielle midler. Behandling med antibakterielle midler blev hovedsageligt fundet i sports- og fritidstøj, men også i plastik og sko. Brugen af triclosan, som tidligere var meget udbredt, synes at være faldende til fordel for sølvforbindelser og sølvtråde.

Tabel 2 Virksomheder inspiceret i en svensk undersøgelse

Type af virksomhed	Antal virksomheder
Sport (sportstøj og -sko)	6
Friluftsliv (tøj/sko/øvrige udstyr)	4
Husholdning (Plastik,...)	4
Øvrigt (flere segmenter)	4
Råvarer	2
Sum	20

I rapporten konkluderes det, at triclosan stadig forekommer i enkelte produkter, men ofte uden at virksomheden har kendskab til, at det indgår. Desuden konkluderes der, at overordnet virker det som om triclosan er forsvundet fra det svenske marked og i stedet er blevet erstattet af andre stoffer.

4.1.7 Livsmedelsverket, Sverige

Af en rapport fra Livsmedelsverket i Sverige med titlen "Antimikrobiella medel" fra 2000 /11/ fremgår det, at triclosan blev fundet i 25 % af alle tandpastaer på det svenske marked. Dette svarede til 80-85% af den totale triclosananvendelse i kosmetik i Sverige i år 2000.

4.2 SPIN-databasen

SPIN-databasen indeholder ikke-fortrolige oplysninger om produkter, der er anmeldt til produktregistrene i de nordiske lande (Danmark, Norge, Sverige og Finland). I Danmark skal kun farlige produkter, som anvendes erhvervsmæssigt, anmeldes. Anderledes er det i Sverige, hvor også produkter til private er omfattet af anmeldningspligt. Det betyder, at det billede, der kan opnås på baggrund af data fra SPIN-databasen, når man anvender danske data, kun dækker det professionelle marked, og kun i det omfang produkterne anses for farlige i henhold til Arbejdstilsynets regler. Man kan derfor ikke forvente at finde f.eks. håndsæber, da de ikke er klassificeret som farlige. Et andet problem vedrørende anvendelsen af data fra SPIN-databasen er, at virksomhederne ikke altid opdaterer de data, som er fremsendt til det danske produktregister, hvilket medfører en usikkerhed på de mængder data, der er tilgængelige. Data vedrørende år 2004 bliver desuden først tilføjet databasen i foråret 2006.

Ikke desto mindre kan data fra SPIN-databasen give et fingerpeg om den del af produkterne, som anvendes erhvervsmæssigt samt om udviklingen i forbruget på det professionelle marked.

4.2.1 Produkttyper

De produkttyper, der fremkommer ved en søgning på danske data, fremgår af tabel 3.

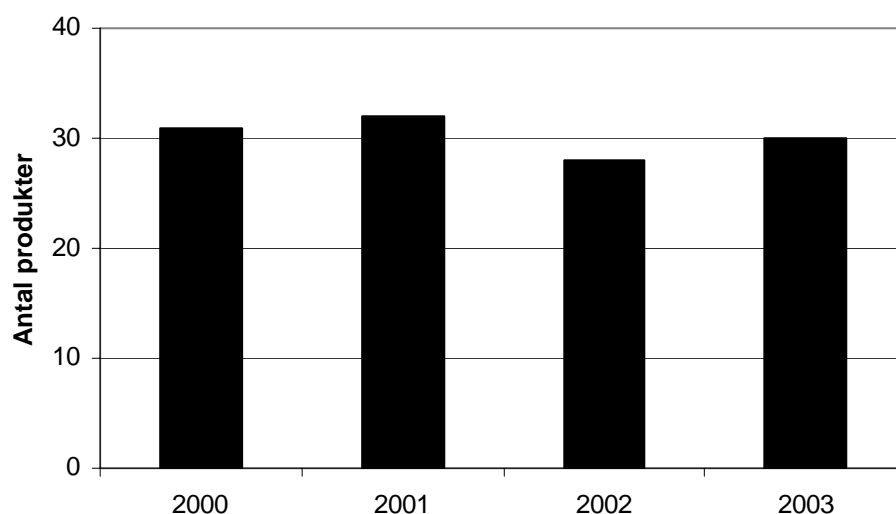
Tabel 3 Anvendelse (produkttype) - National kode

Kode	Anvendelse
H0500	Hudplejemidler
H0520	Hudrensningemidler (Sæbe, shower gel, håndrensecreme)
R10000	Vaske-/rengøringsmidler
R10990	Andre vaske-/rengøringsmidler

Søgning på danske data giver kun to produkttyper, der indeholder triclosan, dels kosmetiske produkter i form af hudpleje- og -rensningemidler dels vaske-/rengøringsmidler.

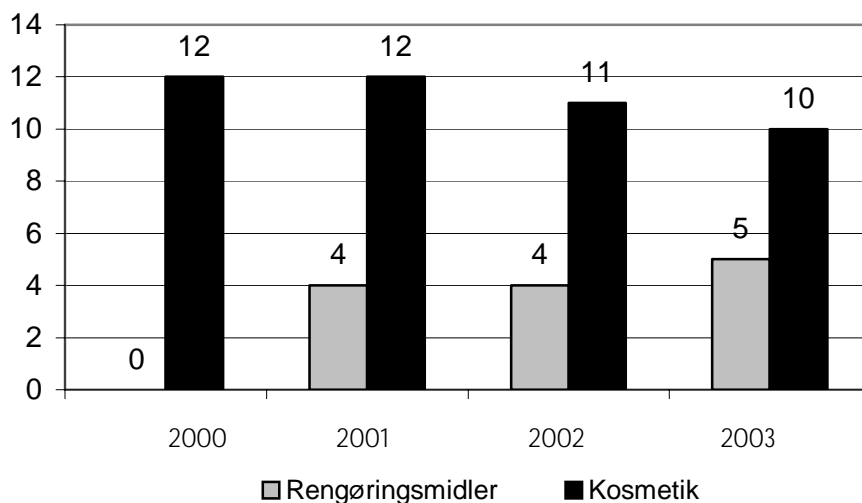
4.2.2 Antal produkter

Udviklingen i det totale antal produkter, der indeholder triclosan fra 2000 til 2003 ligger nogenlunde konstant på omkring 30 produkter som vist i figur 1.

Figur 1 Antal produkter der indeholder triclosan i årene 2000 til 2003 (SPIN)

Ser man i stedet på udviklingen indenfor de to anvendelsesområder (figur 2), fremgår det, at antallet af rengøringsmidler, som indeholder triclosan er steget lidt, mens antallet af kosmetiske produkter, der indeholder stoffet, har været svagt faldende.

Figur 2 Antal produkter i SPIN databasen, der indeholder triclosan i årene 2000 til 2003 fordelt på produkttyper

På grund af det relativt lave antal produkter, der er fundet i SPIN-databasen, kan der dog ikke konkluderes noget på baggrund af disse ændringer alene.

4.2.3 Brancher

Oplysninger fra Produktregisteret vedrørende de brancher, der anvender produkter, som indeholder triclosan er fremsendt fra Miljøstyrelsen og er gengivet i tabel 4. Brancherne er ikke opstillet i prioriteret orden, men efter branchekode.

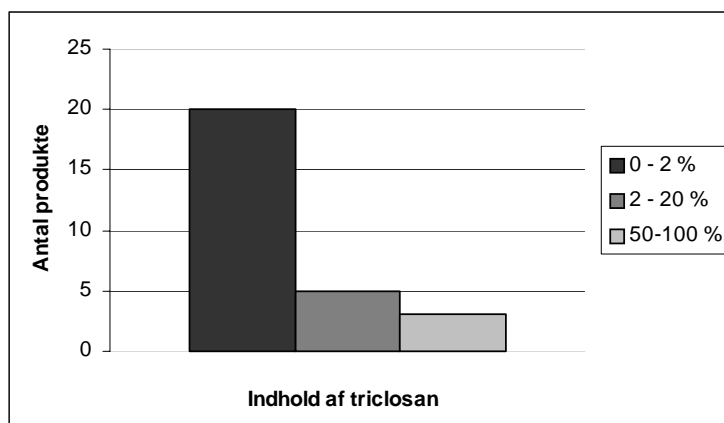
Som det fremgår af tabellen, anvendes der triclosan i produktionen af produkter som papir, plast, rengøringsmidler samt ved fremstilling af asfalt, tagpap og stenuld. Desuden anvendes triclosan og/eller triclosanholdige produkter i sundhedsvæsenet (hospitaller, plejehjem, hjemmepleje og hjemmeservice). Endelig anvendes triclosan ved kvægavl. For de fleste af disse brancher er der formodentligt tale om anvendelse af desinficerende håndsæber og rengøringsmidler.

Branchekode	Brancher der anvender triclosan
A0012100	Kvægavl
DB173000	Færdigbehandling af tekstiler
DE211000	Fremstilling af papirmasse, papir og pap
DG240000	Fremstilling af kemikalier og kemiske produkter
DG245000	Fremstilling af sæbe, rengørings- og rensedmidler samt poleremidler, Parfume og toiletmidler
DH252000	Fremstilling af plastprodukter
DI268200	Fremstilling af asfalt-, tagpap og stenuldsfabrikker m.v.
N0851000	Sundhedsvæsen
N0851400	Sundhedsvæsen i øvrigt
PO95000	Private husholdninger med ansat hjælp

Tabel 4 Brancher, der anvender produkter indeholdende triclosan

4.2.4 Indhold

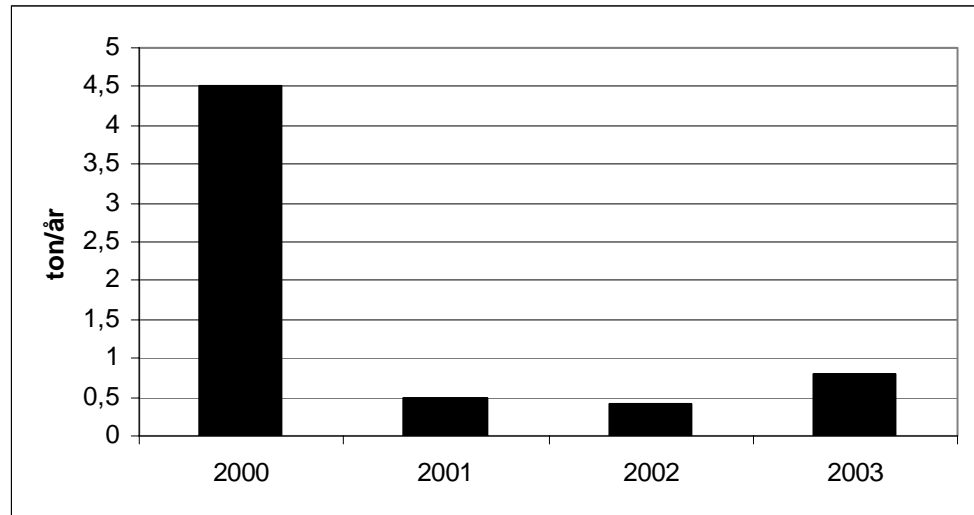
Af figur 3 fremgår det, at størsteparten (71 %) af de produkter, der er anmeldt i Danmark og som anvendes) indeholder mellem 0 og 2 % triclosan. Produkter, der indeholder mellem 50 og 100 procent, er formodentligt råvarer, der anvendes som tilsætning i andre produkter. Da der er tale om et meget lavt antal produkter og udelukkende produkter, der anvendes til professionelt brug, er det vanskeligt at konkludere noget alene på baggrund af disse tal.

Figur 3 Indhold af triclosan i produkter i SPIN-databasen

4.2.5 Årlige mængder

Figur 4 viser mængden af triclosan i Danmark i perioden 2000 til 2003 på baggrund af mængdeoplysninger fra SPIN databasen. Som det ses af figuren, er forbruget faldet drastisk fra 4,5 ton i 2000 til 0,5 ton i 2001, hvorefter forbruget i 2003 viser en lille stigning.

Figur 4 Mængden af triclosan i SPIN databasen

4.3 Danmark Statistik – Statistikbanken

Danmarks statistik blev kontaktet med henblik på at foretage en søgning i statistikbanken. En specifik søgning på det kemiske stof er ikke mulig, da databasen ikke indeholder data vedrørende triclosan. Det er heller ikke muligt at søge efter data for specifikke produktnavne indeholdende triclosan, idet sådanne data ikke er offentligt tilgængelige. Ved personlig kommunikation med en medarbejder hos Danmarks statistik blev DTC opfordret til at søge på import og eksport under udenrigshandel i statistikbanken. Websiden under udenrigshandel indeholder oplysninger om importerede og eksporterede produkter opgivet i kg eller DKK. På baggrund af kendskab til produkttyper, der kan indeholde triclosan, kan en søgning på mængder af den specifikke produkttype fordelt på import og eksport foretages. Søges for eksempel på tandpasta (Emne navn i Danmarks statistik: "Tandpasta, tandpulver o.l. tandplejemidler også med indhold af lægemidler"), som er en produktgruppe, der kan indeholde triclosan, fås importerede og eksporterede mængder fra 2000 til 2005. Forudsætningen for at anvende denne type data er dels et estimat af andel af tandpasta på det danske marked, der indeholder triclosan (%), og dels et kendskab til, at mængden af importerede produkter der videreeksporteres. Det er muligt at estimere andelen af tandpasta på det danske marked, der indeholder triclosan, udfra en kortlægning af produkter i detailhandlen, men viden om mængden af importerede produkter, der videreeksporteres, kan ikke umiddelbart erhverves. Desuden kan ovenstående give en bias, da det ikke kan antages at fordelingen mellem tandpastaprodukter indeholdende og ikke indeholdende triclosan er jævnt fordelt over årene. DTC konkluderer på denne baggrund, at der ikke kan indhentes oplysninger hos Danmarks statistik, som er relevante for kortlægningen af triclosanforbruget i Danmark i perioden 2000 til 2005.

4.4 Tekstiler

I Miljøstyrelsens rapport "Antibakterielle midler i beklædningsgenstande" /5/ konkluderes det, at triclosan tilsyneladende ikke anvendes i fabrikationen af beklædningsgenstande i Danmark. Det bemærkes dog, at der i andre EU-lande anvendes flere tons triclosan i fabrikationen af beklædningsgenstande, og at en del triclosanbehandlede varer derfor kan finde vej til Danmark. Rapportens resultater peger dog på, at indhold af triclosan i denne type varer kun skal være 7 ppm (eller mindre) for at opnå den ønskede antibakterielle virkning.

Ved kortlægninger i såvel Danmark som i Norge og Sverige er der da også blevet identificeret små mængder triclosan i sports- og fritidstøj. En svensk rapport konkluderer, at brugen af triclosan synes at være faldende til fordel for sølvforbindelser og sølvtråde. Da der yderligere er tale om meget små mængder triclosan i tekstiler, vurderes det, at bidraget fra denne type produkter udgør en meget lille del af den totale mængde triclosan, som forekommer på det danske marked.

Ved kontakt til Tekstil- og Beklædningsindustrien /22/ blev det endvidere oplyst, at tekstilindustrien ikke umiddelbart var bekendt med tekstilprodukter indeholdende triclosan.

4.5 Plastprodukter

Synoptic document /16/ er en provisorisk liste over monomerer og additiver som må anvendes i fremstillingen af plastik beregnet til at komme i kontakt med fødevarer. Triclosan er optaget på denne liste under det kemiske navn 2,4,4'-trichloro-2'-hydroxydiphenyl ether, hvilket indikerer, at det er relevant at undersøge plastprodukter for indhold af triclosan. Dette understøttes af, at det ved søgning i SPIN-databasen er fundet, at triclosan anvendes ved fremstillingen af plastprodukter (se tabel 4, afsnit 4.2.3).

Anvendelsen af triclosan i plast er imidlertid vanskelig umiddelbart at vurdere, da der er tale om artikler, som ikke skal faremærkes i henhold til kemikalielovgivningen, ligesom der ikke er krav om sikkerhedsdatablade for artikler. Der er ved kortlægning i Sverige identificeret et mindre antal plastprodukter, der indeholder triclosan som antibakterielt middel, herunder antibakterielle rengøringsvampe og et skærebælt, der indeholder triclosan som produceres men ikke forhandles i Sverige /27/.

Der er hverken ved søgning på Internettet og eller ved opsøgende arbejde i detailhandelen fundet plastprodukter i Danmark, der indeholder triclosan.

Ved kontakt med Plastindustrien i Danmark /21/ blev det oplyst, at Plastindustrien ikke umiddelbart havde kendskab til plastprodukter, der indeholder triclosan. Det blev desuden oplyst, at det formodentligt vil være problematisk at indhente disse oplysninger hos medlemsvirksomhederne, idet mange plastforarbejdende virksomheder ikke har fuldstændige oplysninger om den kemiske sammensætning af deres råvarer. Dette stemmer overens med resultaterne af en undersøgelse fra Statens Forurensningstilsyn i Norge (se afsnit 4.1.2), hvor det blev konkluderet, at flere af virksomhederne ikke var i stand til at besvare spørgsmålet, om hvorvidt deres produkter indeholdt triclosan.

Plastindustrien i Danmark oplyste i øvrigt, at triclosan ikke bliver anvendt som konserveringsmiddel i plastprodukter men som antibakterielt middel i f.eks. et spækbræt. Det blev vurderet, at den antibakterielle effekt i hårdplast ville være kortvarig, idet stoffet kun findes i overfladen af produktet.

På denne baggrund vurderes det, at antibakterielle plastprodukter ikke er en produkttype, der appellerer til de danske forbrugere, og at de mængder triclosan, der eventuelt skulle stamme fra denne type produkter er ubetydelig i denne sammenhæng.

4.6 Maling

Der er ved søgning på Internettet fundet sikkerhedsdatablade for malingsprodukter, der indeholder triclosan. Det vurderes dog, at denne type produkter ikke har nogen væsentlig udbredelse i Danmark. For at underbygge dette er der blevet taget kontakt til Foreningen for Danmarks Farve- og Lakindustri, som efter henvendelse til et stort udsnit af medlemsvirksomhederne kunne meddele, at ingen af de adspurgte virksomheder anvender triclosan /20/.

4.7 Kosmetik

De kosmetiske produkter, der indeholder triclosan, er typisk tandpasta, deodoranter, hud- og fodplejemidler samt hudrensemidler.

Triclosan kan anvendes i kosmetik med to forskellige formål enten som konserveringsmiddel for at forøge holdbarheden af produktet, eller som bakteriedræbende middel med henblik på at dræbe bakterier på hudens overflade.

Når triclosan anvendes som konserveringsmiddel i kosmetik, må indholdet højst være 0,3 %, og det skal fremgå af indholdsdeklarationen, at produktet indeholder triclosan. Anvendes stoffet som bakteriedræbende middel², skal stoffets navn også fremgå af indholdsdeklarationen, og endvidere skal formålet med stoffets anvendelse i produktet fremgå, f.eks bakteriedræbende middel.

Ved søgning i litteraturen og på Internettet samt ved opsøgende arbejde i dagligvarebutikker og i private hjem, er der identificeret en lang række kosmetiske produkter, der indeholder triclosan. Disse produkter fremgår af tabel 5 afsnit 4.10.

4.8 Rengøringsmidler

Ved en kortlægning udført af Statens Forurensningstilsyn i Norge blev der ikke fundet vaske-/rengøringsmidler med indhold af triclosan. Selvom disse kortlægninger omfattede et begrænset antal virksomheder/produkter, tyder dette på, at anvendelsen af triclosan i vaske-/rengøringsmidler ikke er udbredt.

Der er ved søgning på Internettet og opsøgende arbejde i detailhandelen kun fundet 2 rengøringsprodukter, der indeholder triclosan: et toiletrensemiddel, og desinficerende servietter. Begge produkter vurderes at være rettet mod

² " Andre formål end konserverende " (Kosmetikbekendtgørelsen bilag 5).

professionelle brugere. Ved søgning i SPIN-databasen fremgår det imidlertid, at der findes rengøringsmidler der indeholder triclosan på det danske marked. Det vurderes på denne baggrund, at triclosan sandsynligvis kun forekommer i rengøringsprodukter, der anvendes erhvervsmæssigt, og at der er tale om produkter, der anvendes til desinficerende formål.

4.9 Andre produkttyper

Der er ved kortlægning af skoplejemidler /2/ fundet 3 produkter, der indeholder triclosan i en mængde på < 2,5 %. Der er tale om et rensmiddel og to lugtfjernere. Det ene produkt findes ikke længere på markedet.

Der er ved kortlægningen af dyreplejeprodukter /3/ fundet 1 produkt, der indeholder triclosan i en mængde på < 0,3 %, svarende til den mængde, der må anvendes som konserveringsmiddel i kosmetik.

4.10 Opsøgende arbejde i dagligvarebutikker og private hjem

Som supplement til litteraturstudiet blev der efterfølgende foretaget opsøgende arbejde i dagligvarebutikker (apoteker, supermarkeder, materialister) og i private hjem.

Da antallet af forskellige parfumer, deodoranter m.v. i dagligvarehandelen er af en betydelig størrelsesorden, har det ikke været muligt at kontrollere samtlige produkter.

På SPT's hjemmeside blev der imidlertid fundet en liste over de 10 mest solgte henholdsvis herre og dame dufte i Magasin i juni 2005 /15/. Ved besøg i den lokale Matas blev det undersøgt, hvorvidt parfumer og deodoranter svarende til disse dufte indeholdt triclosan. Ingen af de mest solgte parfumer indeholdt triclosan, mens 7 dame deodoranter og 4 herre deodoranter indeholdt triclosan.

Denne lille undersøgelse viser således, at 11 ud af de 20 undersøgte populære dame- og herredeodoranter (ca. 50 %) indeholdt triclosan.

Udover de herved identificerede deodoranter, blev der ved søgning på Internettet, opsøgende arbejde i detailhandelen og i private hjem yderligere identificeret en række produkter, der indeholder triclosan. Disse produkter er angivet i tabel 5.

Tabel 5 Identificerede produkttyper ved opsøgende arbejde i detail handel en og private hjem.

Produkttype	Antal	Bemærkning	Kilde
Deodoranter	22	Detail	Matas og private hjem
Tandpasta	3	Detail	Matas
Make-up	1	Detail	Privat
Acne creme	2	Detail	Privat og Matas
Parfume	1	Detail	Privat
Vådservietter til spædbørn	1	Sverige	Internettet
Antibakterielle håndsæber	2	Til professionelle	Sikkerhedsdatablad på Internettet
Toiletmiddel	1	Til professionel brug	Sikkerhedsdatablad på Internettet
Desinficerende servietter	1	Til professionelt brug	Fysioterapiklinik
I alt	34		

4.11 Sammenfatning

Tabel 6 er en bruttoliste over produkttyper, der kan indeholde triclosan og som er identificeret ved litteraturstudiet og opsøgende arbejde i detailhandelen og i private hjem.

Tabel 6 Produkttyper som kan indeholde triclosan i henhold til litteraturstudie og opsøgende arbejde

Kosmetik
Tandpasta
Deodoranter
Håndsæbe
Hudplejemidler
After shave
Barberskum og -gel
Fodspray
Mundskyllevand
Pudder
Øjenskygge
Shampoo
Vådservietter til børn
Bumsecreme
Parfume
Plastartikler
Antibakterielle rengøringssvampe (Sverige)
Skærebredder (Sverige)
Tekstiler
Skistrømper
Cykelbukser
Sports BH
Rengøringsmidler
Rengøringsmidler til sko
Desinficerende servietter
Toiletrengemiddel
Andre produkttyper
Lugtfjernere til sko
Dyreplejeprodukt
Maling

På baggrund af det foregående blev det vurderet, at de mængdemæssigt væsentligste produkttyper, der kan indeholde triclosan, er rengøringsmidler og

kosmetik. Den efterfølgende kortlægning af mængder blev derfor koncentreret om disse produkttyper.

5 Kortlægning af mængder

Med henblik på at vurdere udviklingen i anvendelsen af triclosan i perioden 2000 til 2005 blev der taget kontakt til danske producenter og leverandører af rengøringsmidler og kosmetiske produkter. Til dette formål er der udarbejdet et spørgeskema, som er gengivet som bilag.

Brancheforeningen SPT har bidraget til denne del af projektet, idet relevante virksomheder blandt foreningens medlemmer er blevet kontaktet og bedt om at deltage i undersøgelsen. Herudover er der taget kontakt til en række virksomheder, der ikke er medlemmer af SPT. Disse virksomheder er identificeret ved hjælp af en søgning i KRAK under faggruppen "Rengøringsmidler". Der blev på baggrund af denne søgning udarbejdet en liste med virksomheder, som var anført som "fabrikant" med mere end 10 ansatte. Der blev på tilsvarende måde udvalgt en række producenter og forhandlere af kosmetik.

Spørgeskemaet blev fremsendt til i alt 118 danske virksomheder, heraf 77 virksomheder, der er medlemmer af SPT og 41 virksomheder som ikke er medlemmer af SPT. Disse firmaer repræsenterer både virksomheder, som leverer produkter til det professionelle marked og til detailhandelen. Der er modtaget svar fra 89 virksomheder svarende til 75 % af de adspurgte. Ud af de 89 virksomheder, der har besvaret spørgeskemaet, producerer eller forhandler 29 virksomheder (33 %) produkter der indeholder triclosan.

5.1 Rengøringsmidler

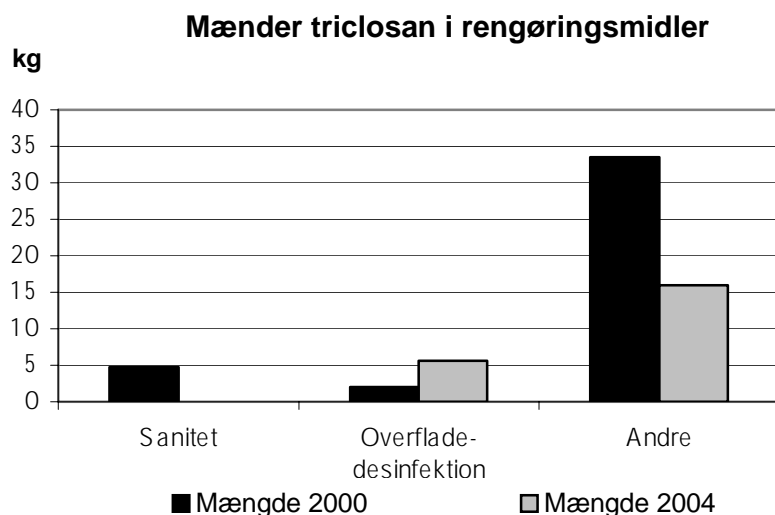
Der er udelukkende givet oplysninger om rengøringsmidler til professionelt brug. Det drejer sig om produkter til overfladedesinfektion, sanitetsrengøringsmidler og andre rengøringsmidler. Det vurderes, at der er tale om produkter, der anvendes til specialiserede formål af professionelt personale – f.eks. personale på sygehuse og andre steder i sundhedsvæsenet.

Mængden af triclosan i produkterne i 2000 og 2004 fordelt på produkttyper fremgår af tabel 7. Af tabellen fremgår det, at produkter til sanitære formål ifølge denne kortlægning ikke længere findes på markedet. I kategorien "andre produkter" er der sket et fald på 17,5 kg, mens der har været en lille stigning (3,59 kg) i mængden af triclosan i produkter til overflade desinfektion.

Tabel 7 Indberettede mængder triclosan i rengøringsmidler

Produkttype	Mængde 2000 (kg)	Mængde 2004 (kg)
Sanitet	4,7	0
Overfladedesinfektion	2,0	5,59
Andre	33,5	16,0
I alt	40,2	21,6

Samlet er de indberettede mængder triclosan fra rengøringsmidler reduceret fra 40 til 22 kg fra år 2000 til 2004, svarende til et fald på 46 %.

Figur 5 Indberettede mængder triclosan i rengøringsmidler 2000 og 2004

5.2 Kosmetik

De opgjorte kosmetiske produkter forhandles såvel til detailmarkedet som til det professionelle marked. Enkelte virksomheder forhandler produkter både til detailmarkedet og til professionelle.

For kosmetiske produkter indeholdende triclosan er det største marked detailmarkedet. Mængden af triclosan på detailmarkedet udgjorde i 2004 omkring 74 % af den totale mængde på det danske marked.

Tabel 8 Mængder triclosan i kosmetik fordelt på markeder

Marked	2000 kg (%)	2004 (%)
Detail	3291,6 (84,9)	1318,5 (73,8)
Professionelle	569,0 (14,7)	463,2 (25,9)
Detail og professionelle	16,4 (0,42)	5,2 (0,29)
Total	3876,5	1787,0

Som det fremgår af tabel 8 er den totale mængde triclosan i kosmetiske produkter faldet fra 3876,5 kg i år 2000 til 1787 kg i 2004, svarende til et fald på 2089,5 kg eller 54 %.

I tabel 9 og 10 er mængden af triclosan i henholdsvis år 2000 og 2004 vist med en fordeling på produkttyper. Kategorien "Andre" dækker blandt andet øjenskygge, desinfektionsservietter til hænder og dækstifter. Af tabellerne fremgår det, at den største bidrager til mængden af triclosan i såvel 2000 som i 2004 stammer fra produkter til tandhygiejne (oral care), herunder tandpasta.

Tabel 9 Mængder (kg) triclosan i kosmetik i 2000 fordelt på produkttyper

Produkttype	Detail	Professionelle	Detail og professionelle	Total
Håndrens/-sæbe	103,4	569,0	0,0	672,4
Deodoranter	102,5	0,0	16,4	118,9
Oral care	1708,9	0,0	0,0	1708,9
Andre	1376,3	0,0	0,0	1376,3
Total	3291,1	569,0	16,4	3876,5

Tabel 10 Mængder (kg) triclosan i kosmetik i 2004 fordelt på produkttyper

Produkttype	Detail	Professionelle	Detail og professionelle	Total
Håndrens/-sæbe	14,3	462,6	4,0	480,9
Deodoranter	24,0	0,0	1,2	25,2
Oral care	1080,0	0,0	0,0	1080,0
Andre	200,3	0,6	0,0	200,9
Total	1318,5	463,2	5,2	1787,0

Tabel 11 og figur 6 illustrerer faldet i mængden af triclosan fordelt på produkttyper samt det procentuelle fald i forhold til mængden i år 2000.

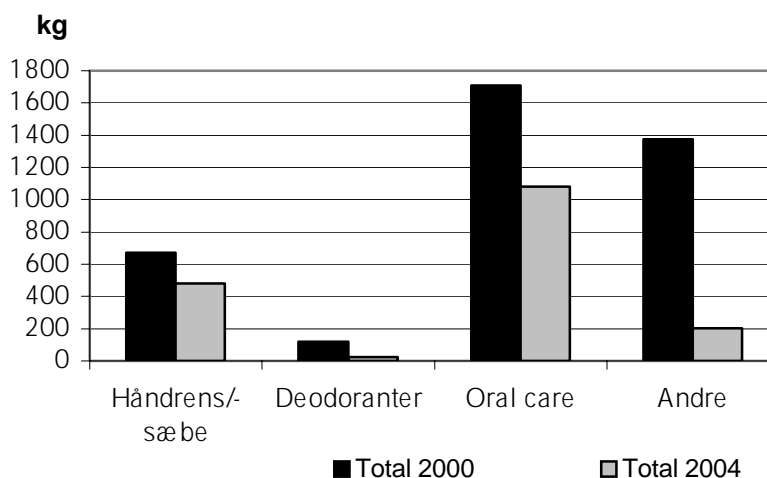
Af tabellen fremgår det, at faldet i mængden af triclosan fordeler sig på alle produkttyper. Det fremgår ligeledes, at der har været et væsentligt fald i mængden af triclosan, der anvendes i deodoranter fra 118,9 kg i 2000 til 25,5 kg i 2004, svarende til et fald på ca. 79 %. Dette er i overensstemmelse med resultaterne af det opsøgende arbejde i dagligvarebutikker, hvor mange af de deodoranter, der i tidligere kortlægninger var fundet at indeholde triclosan, viste sig ikke længere at indeholde stoffet. Der synes at være en tendens til, at triclosan forekommer oftere i de mest populære mærker af deodoranter, idet hele 50 % af de deodoranter, der blev fundet ved det opsøgende arbejde ud fra "Duftenes top 10" indeholdt triclosan

I kategorien "andre kosmetiske produkter" har der ligeledes været et markant fald fra 1376,3 kg til 200,9 kg svarende til et fald på 85,4 %.

Tabel 11 Totale mængder triclosan (kg) i kosmetik i 2000 og 2004

Produkttype	Total 2000	Total 2004	Difference	Fald i %
Håndrens/-sæbe	672,4	480,9	191,5	28,5
Deodoranter	118,9	25,2	93,7	78,8
Oral care	1708,9	1080,0	628,9	36,8
Andre	1376,3	200,9	1175,4	85,4
Total	3876,5	1787,0	2.089,50	53,90

Triclosan i kosmetik

Figur 6 Fald i mængden af triclosan fordelt på produkttyper samt procentuelt fald i forhold til mængden i år 2000

5.3 Forventninger til udviklingen i fremtiden

Hovedparten af de virksomheder, som anvender triclosan i deres produkter, forventer, at anvendelsen vil falde, og kun nogle få, at den vil være konstant. Det sidste hovedsagligt fordi markedsandelen for de pågældende produkter forventes at stige, mens indholdet reduceres. Ingen af virksomhederne forventer en stigning i anvendelsen.

5.4 Sammenfatning

I tabel 12 er anført den totale mængde af triclosan i produkter, der produceres og forhandles af danske virksomheder. Af tabellen fremgår det, at kosmetik er den største bidragsyder til mængden af triclosan på det danske marked, idet kosmetiske produkter udgør ca. 99 % af den totale mængde indberettet i kortlægningen.

Tabel 12 den totale mængde triclosan (kg) indberettet. I parentes er angivet % af den totale indberettede mængde

Produkttype	Mængde 2000 [kg (%)]	Mængde 2004 [kg (%)]	Difference (kg)
Rengøringsmidler	40,2 (1)	21,6 (1,2)	18,6
Kosmetik	3876,5 (99)	1787,0 (98,8)	2089,5
I alt	3916,7	1808,6	2108,1

Overordnet set er mængden af triclosan i produkter på det danske marked i henhold til nærværende kortlægning, faldet fra 3917 kg i 2000 til 1809 kg i 2004 svarende til et fald på 2108,1 kg eller 54 % i forhold til mængden i 2000.

Mængden af triclosan i rengøringsmidler er i perioden 2000-2004 faldet 18,6 kg svarende til 46 %. For rengøringsmidler ses et fald i sanitetsprodukter og "andre rengøringsmidler" og en lille stigning (3,6 kg) i mængden af triclosan i produkter til overfladedesinfektion. Der er ikke fundet rengøringsmidler til detailmarkedet indeholdende triclosan.

Kosmetiske produkter, der indeholder triclosan, forhandles både i detailledet og på det professionelle marked. Det største marked for kosmetiske produkter, der indeholder triclosan, er detailmarkedet. Mængden af triclosan på detailmarkedet udgjorde i 2004 omkring ca. 74 % af den totale mængde på det danske marked.

Mængden af triclosan i kosmetiske produkter er faldet fra 3877 kg i 2000 til 1787 i 2004, svarende til et fald på 54 %.

For kosmetik er faldet generelt for samtlige produktkategorier. Inden for gruppen af kosmetiske produkter er der sket et væsentligt fald i anvendelsen af triclosan i deodoranter (94 kg), svarende til 79 % fra år 2000 til 2004.

Hovedparten af de virksomheder, der har indberettet mængder af triclosan, forventer at anvendelsen vil falde yderligere i fremtiden.

6 Konklusion

På baggrund af kortlægningen kan det konkluderes, at:

- mængden af triclosan stammende fra kosmetiske produkter og rengøringsmidler til professionelle er faldet væsentligt fra år 2000 til 2004
- den totale mængde af triclosan ifølge indberetningerne i denne kortlægning er faldet 54 % i forhold til mængden i år 2000.
- den mængdemæssigt væsentligste produkttype, der bidrager til triclosan på det danske marked, er kosmetiske produkter (ca. 99 % af den totale mængde)
- kosmetiske produkter, der indeholder triclosan, forhandles såvel på detailmarkedet som til professionelle brugere
- der synes ikke at findes rengøringsmidler, der indeholder triclosan på detailmarkedet
- rengøringsmidler, der indeholder triclosan, fortrinsvis er produkter til overfladedesinfektion
- den største mængde triclosan i kosmetik stammer fra produkter til tandhygiejne, herunder tandpasta. Det er også den produktgruppe, hvor mængden af triclosan er faldet mest
- hovedparten af indholdsmængderne er typisk under 2 %
- stoffet er ofte tilsat som antibakterielt middel
- der er sket et væsentligt fald i anvendelsen af triclosan i deodoranter (79 %) og ”andre kosmetiske produkter (85 %)
- hovedparten af de virksomheder som producerer og forhandler produkter, der indeholder triclosan, forventer at forbruget af stoffet vil falde yderligere i fremtiden

7 Litteratur og referencer

1. "Kortlægning af kemiske stoffer i forbrugerprodukter Status og strategi for indsatsen". Miljøministeriet, Miljøstyrelsen 2003
2. "Kortlægning og sundhedsmæssig vurdering af kemiske stoffer i skoplejemidler". Kortlægning af kemiske stoffer i forbrugerprodukter nr. 52, Miljøstyrelsen.
3. "Kortlægning af kemiske stoffer i dyreplejemidler". Kortlægning af kemiske stoffer i forbrugerprodukter nr. 44, Miljøstyrelsen 2004
4. "Indhold af visse kemiske stoffer i rullemadrasser". Kortlægning af kemiske stoffer i forbrugerprodukter nr. 25, Miljøstyrelsen 2003
5. "Antibakterielle midler i beklædningsgenstande". Kortlægning af kemiske stoffer i forbrugerprodukter nr. 24, Miljøstyrelsen 2003
6. "Kemiske stoffer i gulvtæpper". Kortlægning af kemiske stoffer i forbrugerprodukter nr. 15, Miljøstyrelsen, 2002
7. "Triclosan i forbrugerprodukter". Kortlægning af kemiske stoffer i forbrugerprodukter nr. 4, Miljøstyrelsen 2002.
8. "Bakteriehemmende midler i rengjøringsmidler og andre produkter Resultat av SFTs kartlegging" Statens Forurensningstilsyn, Juni 2001 http://www.sft.no/nyheter/brev/bakteriehemmendeprodukter_kartlegging_130601.htm
9. Kemikalieinspektionen PM5/05 "Antibakterielle substanser och azofärgämnen i varor", Sundbyberg, Juni 2005
10. "Analyse av triklosan i kosmetiske produkter". Statens Næringsmiddeltilsyn, SNT-Rapport 1, 2003
11. "Antimikrobiella medel – Förekomst och effekter av antimikrobiella medel i livsmedelshanteringen ur konsumentperspektiv". Livsmedelsverket rapport 16, 2000
12. "Kartlegging av tilførsel og spredning av farlige stoffer fra udvalgte tekstiler", Statens Forurensningstilsyn, Oslo, 2004
13. "Baggrundsdokument for deodorant undersøgelsen august 2002", Grøn Information, <http://www.miljoeogsundhed.dk/default.aspx?node=4297>
14. "Test af deodoranter 2005, Informationscenter for Miljø og sundhed <http://www.miljoeogsundhed.dk/default.aspx?node=5233>
15. Brache Statistik, 1. halvår 2005. SPT's hjemmeside. <http://www.spt.dk/media//dk/Statistik/Branchestatistik%201%20halvår05.pdf>
16. Synoptic Document
17. Data udleveret af SPT
18. "Kortlægning og sundheds- og miljømæssig vurdering af håndsæbe", Kortlægning af kemiske stoffer i forbrugerprodukter, Miljøstyrelsen. Endnu ikke publiceret
19. "Resultater fra kartlegging av triclosan i kosmetiske produkter", Statens Næringsmiddeltilsyn
20. <http://snt.mattilsynet.no/nytt/tema/triklosan/Resultater.html>
21. Personlig kommunikation med Anette Harbo, Danmarks Farve- og Lakindustri
22. Personlig kommunikation med Miljøchef, Lars Blom, Plastindustrien i Danmark
23. Personlig kommunikation med underdirektør Aage K. Feddersen, Tekstil og beklædningsindustrien

24. "Triclosan i savetter för barn".
http://www.nyteknik.se/pub/ipsart.asp?art_id=16387 (03.11.2005)
25. "Antibakteriella medel" <http://www.kemi.se/templates/page1267.aspx>
26. "Kosmetiske produkter til mænd", Grøn information, juni 2000
27. "Muligt at undgå triclosan."
<http://www.miljoeogsundhed.dk/default.aspx?node=5171>
28. "Sudda,sudda bort en ful bacil", Svriges Natur, nr. 2000-2